

**ДЕЦЕНТРАЛИЗАЦИЈАТА ВО МАКЕДОНИЈА
(РАМНОМЕРЕН РЕГИОНАЛЕН РАЗВОЈ И ОБРАЗОВАНИЕ)**

- СОСТОЈБИ И ПЕРСПЕКТИВИ -

Александар Љ. Спасов

Декември 2008

Издавањето на публикацијата е поддржано од
Фондацијата Фридрих Еберт
Канцеларија – Скопје

Искажаните ставови на експертите не мора да соодветствуваат на ставовите на Фондацијата Фридрих Еберт.

СОДРЖИНА

1. ВОВЕД	4
2. РАМНОМЕРЕН РЕГИОНАЛЕН РАЗВОЈ	6
2.1 Вовед	6
2.2 Институционална структура и документи	6
2.3 Финансирање на регионалниот развој	7
2.4 Оценка на постигнатото	7
2.5 Заклучоци и препораки	9
3. ДЕЦЕНТРАЛИЗАЦИЈА ВО ОБРАЗОВАНИЕТО	10
3.1 Вовед	10
3.2 Состојба и оценка на постигнатото	10
3.3 Заклучоци и препораки	11
4. РЕФЕРЕНЦИ И КРАТЕНКИ	12
SUMMARY	13

1. ВОВЕД

Граѓаните на Република Македонија веќе три и пол години живеат со децентрализацијата. Процесот кој формално започна со трансферот на надлежностите од централната власт кон единиците на локална самоуправа во Република Македонија односно општините по завршувањето на локалните избори во 2005 година односно од 1.07.2005 има подолга историја.

Уште со донесувањето на Уставот на Република Македонија во 1991 година се утврди **правото на локална самоуправа** на граѓаните како уставна гаранција односно право на граѓаните, а обврска на државата да го овозможи тоа (чл. 114, УРМ:1991). Сепак поради различни причини (најчесто политички) Република Македонија долго време беше организирана како исклучително централизирана држава. Централизацијата често беше оправдувана со процесот на градење на државните систем по прогласувањето на независноста. Всушност она што ретко и неволно се кажуваше беше дека централизацијата беше резултат на проблемите во меѓуетничките односи особено меѓу македонската како мнозинска и албанската како најголема малцинска заедница. Концентрацијата на население од албанската заедница во општините во северозападна Македонија и кумановскиот регион беше оценето како можна причина за развој на сепаратистички тенденции во случај на децентрализација на власта. Овие тенденции беа поттикнати и со одредени неодговорни изјави и акции на националистички определени политичари од македонската и албанската етничка заедница од кои едните го поттикнуваа стравот кај мнозинското македонско население од федерализација на државата и нејзин постепен распад, а другите заговараа регионализација врз етно-религиска основа.

Гледањето на призмата исклучително низ призмата на меѓуетничките конфликти и дебатите за државното уредување на Македонија создаде ситуација во која малкумина мислеа на граѓаните и нивните потреби од кои најголемиот број, очекувано, требаа да бидат задоволени на локално ниво.

Сепак и во една таква ситуација децентрализацијата за прв пат влегува во владината агенда со донесувањето на **Стратегијата за реформа на системот на локална самоуправа во Република Македонија** во ноември 1999 г (види: МЛС: 2008)

Оваа Стратегија брзо изгуби на значење со Рамковниот договор од август 2001 година кога децентрализацијата стана еден од клучните столбови на договорот кој стави крај на конфликтот од 2001 година и го отвори патот за реструктурирање на државното уредување на Република Македонија и уредување на меѓуетничките односи (кои беа клучен проблем кој предизвикува конфликти) врз нови основи. Со Рамковниот договор децентрализацијата беше модел за избегнување на федерализацијата на земјата, но и за префрлување на демократските процеси поблиску до граѓаните односно на локално ниво. Децентрализацијата беше модел кој треба да ги релаксира фрустрациите преку давање шанса на секој граѓанин да одлучува за себе во рамките на основната локална клетка- општината.

Така со амандманот XVI на Уставот на Република Македонија утврди дека за донесување на законите за локална самоуправа, територијалната поделба, финансирањето на единиците за локална самоуправа се донесуваат со посебно мнозинство (т.н. Бадентерово мнозинство) (види: УРМ:2001).

Со амандманот XVII пак се утврди дека граѓаните во општините непосредно и преку преставници ќе учествуваат во одлучувањето за урбанизмот, јавните служби, култура, спорт, здравствена заштита, социјална и детска заштита, рурално планирање, локалниот економски развој (види: УРМ:2001)

Со подготовката и започнувањето на процесот на децентрализација се виде дека децентрализацијата освен демократизацијата на општеството односно приближувањето на одлучувањето кон граѓанинот треба да создаде и услови за побрз економски развој кој истовремено ќе придонесе кон нивелирање на огромните регионални разлики во Македонија.

Високата централизација придонесе, според некои податоци, скоро 90 % од инвестициите да се слеваат во поширокиот Скопски регион. Таа ситуација предизвика пренаселеност на скопската котлина, а истовремено и економско мртвило и депопулација на огромни пространства во Македонија.¹

Економскиот развој во современата економија на знаење бара и квалитетно образование достапно на секого. Најдобар пат во борбата против сиромаштијата и изградбата на солидарно општество на еднакви шанси за секого е токму изградбата и финансирањето на ефикасен образовен систем. Токму образовната инфраструктура беше најмногу погодена во системот на централното управување. Големиот број училишта во основното и средното образование беа голем административен товар за лимитираниот капацитет на централните образовни власти во Министерството за образование што доведе до повеќе годишен застој во изградбата на нови училишта, обновувањето на постојните и снабдувањето на училиштата со современ инвентар и наставни средства. Од своја страна и централизираниот начин на именување на органи на управување со училиштата-директори придонесе за висок степен на партизација на раководењето со училиштата и недостаток на учество во управувањето на наставниците кои го спроведуваат образовниот процес и корисниците на услугите односно учениците и посредно нивните родители.

Токму децентрализацијата во образованието образованието и економскиот развој преку рамномерниот регионален развој се предмет на оваа анализа. Образованието преставува една од најкомплексните области во процесот на пренесување на надлежностите од централно на локално ниво. Од наменски дотации за тековно одржување процесот треба да резултира со општини кои се во состојба не само да испраќаат плати преку блок

трансакциите во втората фаза од децентрализацијата туку и да вложуваат во образовната инфраструктура и да учествуваат во облукнувањето на наставните програми и планови.

Донесувањето на Законот за рамномерен регионален развој (Службен весник на РМ бр. 63 од 22.05.2007 г.) отвори нова фаза во децентрализацијата. Освен локалниот економски развој за кој се грижат општините поединечно тие се здружуваат и во планско-развојни региони кои се одлична шанса за зголемување на капацитетот на општините во поттикнување на економската активност преку поддршка на помалите и посиромашни рурални општини од страна на поголемите урбани општини, а сето тоа во координација со Бирото за рамномерен регионален развој и Советот рамномерен регионален развој на централно ниво.

Анализата која следи ќе ги презентира легислативните основи на децентрализацијата во образованието и рамномерниот регионален развој (законски и подзаконски акти), нивната институционална поставеност, но и реалното функционирање на оваа структура предвидена со законите и особено бројните предизвици и проблеми со кои се соочуваат општините.

Анализата е извршена според податоците достапни заклучно со 03.12.2008 година.

¹ Мариовскиот регион кој е поделен во три општини (Прилеп, Битола и Кавадарци) е скоро целосно напуштен, а една од причините е токму долгогодишното економско запоставување на сметка на индустријализацијата на околните градови.

2. РАМНОМЕРЕН РЕГИОНАЛЕН РАЗВОЈ

2.1 Вовед

Рамномерниот регионален развој е исклучително важна компонента во децентрализацијата која треба да го поттикне локалниот економски развој и намали регионалните разлики преку соработка на општините и меѓусебна помош и соработка на општините со централната власт. Во оваа смисла и Законот за рамномерен регионален развој ја дефинира политиката за рамномерен регионален развој.²

Донесувањето на Законот за рамномерен регионален развој (понатаму во текстот: ЗРРР) во мај 2007 беше обврска и од процесот на пристапување на Република Македонија кон Европската унија (имено ЗРРР беше закон со т.н. европско знаменце). Европската унија во своите годишни извештаи за напредувањето на Македонија во процесот на пристапување ги анализира и политиките за рамномерен регионален развој. Во Извештајот за 2008 година Европската комисија го поздравува донесувањето и влегувањето во сила на ЗРРР (види: Progress Report, p.54:2008).

Законот ги уредува целите, начелата и носителите на политиката на рамномерен регионален развој, планирање на регионалниот развој, финансирање и распределба на средствата за поттикнување, следење и оценување на спроведувањето на планските документи и проекти (ЗРРР, чл 1:2007)

2.2 Институционална структура и документи

ЗРРР ја уредува институционалната структура за поттикнување на рамномерниот регионален развој на следниов начин. Основни носители на спроведувањето на мерките за рамномерен регионален развој се планските региони кои се совпаѓаат со Номенклатурата на територијални единици за статистика (статистички региони). Македонските статистички региони соодветствуваат со Номенклатурата на територијалните единици за статистика (Nomenclature of Territorial Units for Statistics-NUTS) одредена од Евростат (Европско статистичко биро) (види: Introduction to the NUTS:2008). Согласно бројот на жители Македонија спаѓа во НУТС 3 нивото со минимум 150000, а максимум 800000 жители (види: Basic principles:2008). Според горенаведеното Македонија има 8 плански региони (вардарски, источен, југозападен, југоисточен, пелагониски, полочки, североисточен, скопски) кои се совпаѓаат со статистичките региони (види: Државен завод за статистика:2008). За статистичките региони да бидат еквивалентни НУТС 3 две општини беа префрлени од источниот во вардарскиот регион кој сега брои повеќе од 150000 жители (види: Progress Report, p.54:2008).

Институционалната структура ја сочинуваат Министерството за локална самоуправа, Советот за рамномерен регионален развој, Совет за развој на планскиот регион како и Бирото за регионален развој и центрите за развој на планските региони (ЗРРР, чл 15:2007).

Министерството за локална самоуправа е надлежно за водење на политиката за поттикнување на рамномерен регионален развој, ја организира и координира подготовката на националните стратешко-плански документи за регионален развој и обезбедува усогласеност на Стратегијата со програмските документи за интеграција на Македонија во ЕУ (ЗРРР, чл. 18:2007).

Советот за рамномерен регионален развој е тело за усогласување и координирање на политиката за поттикнување на рамномерниот регионален развој кое ја

² Според Законот политиката за поттикнување на рамномерен регионален развој е „систем на цели, инструменти и мерки насочени кон намалување на регионалните диспаритети и остварување на рамномерен и одржлив развој во Република Македонија“ (види: ЗРРР, чл.2:2007)

утврдуба предлог-стратегијата, дава согласност за програмите за развој на планските региони, утврдува предлог одлука за класификација на единиците на локалната самоуправа и планските региони според степенот на развиеност и утврдува предлог за финансирање на конкретни проекти од средствата од Буџетот на РМ наменети за регионален развој на планските региони (ЗРРР, чл.17:2007).

Советот за развој на планскиот регион е тело за усогласување и спроведување на политиката за развој на планскиот регион кое донесува Програма за развој на планскиот регион, донесува годишен акционен план за спроведување на програмата, утврдува годишна листа на предлог проекти и ја промовира прекуграничната соработка со региони од други земји врз основа на заеднички интереси (ЗРРР, чл. 20:2007).

Бирото за регионален развој е орган во состав на МЛС подготвува аналитичко-документациона основа и предлог методологија за изготвување на планските документи (ЗРРР, чл. 23:2007)

Центарот за развој на планскиот регион има седиште во ЕЛС со најголем број жители во планскиот регион и го основаат ЕЛС кои влегуваат во состав на планскиот регион. Центарот ја изготвува предло-програмата за развој на планскиот регион и предлог акционен план и предлог проекти за имплементација на програмата како и информации и стручна и техничка помош. Истовремено спроведува и проекти за поттикнување на развојот финансирани од фондовите на ЕУ и меѓународни извори (ЗРРР, чл. 24,26:2007).

Плански документи за регионален развој се: **Стратегија за регионален развој** (за целата држава за период од 10 години) и **Програма за развој на планскиот регион** (на ниво на плански регион за период од 5 години).

2.3 Финансирање на регионалниот развој

Извори за финансирање на регионалниот развој се Буџетот на РМ, буџетите на ЕЛС, фондовите на ЕУ и донации. За поттикнување на рамномерниот регионален развој од Буџетот на РМ годишно се издвојуваат средства **во висина од најмалку 1 % од БДП.**³

Според податоците на Државниот завод за статистика произлегува дека за да ја исполни својата законска обврска владата требала да обезбеди 58 милиони евра во Буџетот на РМ за рамномерен регионален развој за 2008 година (види: Државен завод за статистика:2008).

Распределбата на овие средства според ЗРРР се врши на следниов начин:

1. 70 % за финансирање на проекти за развој на планските региони
2. 20 % за финансирање на проекти за развој на подрачјата со специфични развојни потреби
3. 10 % за финансирање на проекти за развој на селата (види: ЗРРР, чл. 29:2007)

2.4 Оценка на постигнатото

Досега согласно Законот за рамномерен регионален развој основани се совети за развој на планскиот регион во сите осум плански региони и формиран е Советот за рамномерен регионален развој. Според расположивите податоци формираните се вкупно 4 од осумте центри за развој на планскиот регион. Европската комисија во својот Извештај за 2008 забележува на спорото формирање на центрите и до заклучувањето на нејзиниот Извештај констатира дека е формиран само еден Центар

³ Според последното соопштение на Државниот завод за статистика од 10.11.2008 година БДП на Република Македонија за 2007 година изнесува 353786 милиони денари што преставува околу 5800 милиони евра. Еден процент од тој износ се околу 58 милиони евра (види: Државен завод за статистика:2008)

(види: Progress Report, p.55:2008). За одбележување е дека според достапните податоци, со затворањето на оваа анализа (03.12.2008) Советот за рамномерен регионален развој не се состанал ниту еднаш иако е формиран и е обврска од Законот донесен во 2007 година. Образложение нема.⁴

Исто така досега не е донесена Стратегијата за регионален развој иако е законска обврска и основен документ за планирање на рамномерниот регионален развој во период од 10 години.

Подготовките за имплементација на компонентата III (регионален развој) и компонентата IV (развој на човечки ресурси) од IPA⁵ како прекурсори за структурните и кохезионите фондови на ЕУ споро напредуваат (види: Progress Report, p.55:2008). И покрај зајакнувањето на административниот капацитет на надлежните министерства сепак административниот капацитет на регионално и локално ниво е слаб. Генерално, административниот капацитет на сите нивоа е сеуште неадекватен, слаб и треба да се развива (види: Progress Report, p.55:2008). Општ впечаток е дека освен законската рамка, исклучително многу се доцни со имплементација на одредбите и развојот на административниот капацитет кој треба да се грижи за реализација на задачите. Интересно е дека и покрај декларативната заложба на Владата за поттикнување на локалниот развој, ревитализација на опустените региони, враќање на економијата и воопшто животот во многу слабо развиени краишта на Македонија, она што се работи е спротивно на декларираните желби.

Наместо вложувањето во човечките ресурси и локалниот/регионалниот развој, владината политика се задоволува со рекламирање на еднократна парична помош за секое новородено или доживотна пензија за мајки на најмалку четири деца во општините со ниска стапка на наталитет кои во голем број случаи се и неразвиени или недоволно развиени општини. Економската перспектива очигледно не се зема во предвид.

Во прилог на горенапишаното е и податокот дека според **Програмата за рамномерен регионален развој за 2008 донесена во април 2008 година** на Министерството за локална самоуправа (види: МЛС:2008) за оваа намена во Буџетот на Република Македонија за 2008 година определени се вкупно 202 милиони и 500 илјади денари (**околу 3,5 милиони евра**) што е далеку од предвидените 1 % од БДП (околу 58 милиони евра). Таа определена сума го вклучува и учеството на Министерството за платите на вработените во центрите во висина од најмногу 50 %, што дополнително ги намалува средствата за развојните проекти.⁶

Според Предлог-Буџетот на Република Македонија за **2009** година за рамномерен регионален развој предвидени се **154 080** милиони денари што е повторно далеку од законските 1 % од БДП (види: Предлог-Буџет на РМ за 2009, стр. 343:2008).

⁴ За време на изработката на оваа анализа авторот се соочи со исклучително слаба достапност на информации за процесот на имплементација на Законот за рамномерен регионален развој. Веб страницата на Министерството за локална самоуправа освен самиот Закон содржи многу малку податоци, а тие кои што се ставени се со поодминат датум. Покорисна е веб страницата на Заедницата на единиците на локална самоуправа (ЗЕЛС) www.zels.org.mk, која настојува да информира редовно. Во секој случај и за домашните аналитичари, за жал, единствено релевантни се извештаите и препораките на меѓународните владини и невладини организации.

⁵ IPA/ИПА - Претпристапен инструмент (ЕУ)

⁶ Градоначалникот на општина Струмица и претседател на југоисточниот регион, Зоран Заев реагира дека и доделените средства со Програмата за 2008 се доведени во прашање поради тоа што многу проекти чекаат во Бирото за развој, а тендерската постапка трае најмалку 2-3 месеци (види: Нова Македонија:03.10.2008)

2.5 Заклучоци и препораки

1. Потребно е формирање и кадровско екипирање на преостанатите центри за развој на планските региони,
2. Потребно е зајакнување на административниот капацитет на ИПА единиците во рамките на надлежните министерства,
3. Потребно е најдоцна во првата половина од 2009 година да се донесе Стратегијата за рамномерен регионален развој имајќи ги во предвид локалните избори и новите општински администрации,
4. Советот за рамномерен регионален развој мора во најкус можен рок да почне да функционира,
5. Владата мора да ја исполни својата законска обврска да обезбеди средства во висина од најмалку 1 % од БДП за рамномерен регионален развој,
6. Распределбата на средствата треба да се врши во зависност од потребите на регионите, нивниот капацитет и квалитетот на предложените проекти, а не врз основа на партиската припадност на градоначалниците со владеачкото мнозинство на национално ниво.

3. ДЕЦЕНТРАЛИЗАЦИЈА ВО ОБРАЗОВАНИЕТО

3.1 Вовед

Децентрализацијата во образованието од самиот почеток беше идентификуван како процес со многу предизвици. Локалната власт во Македонија после 1991 година немаше искуство во управувањето со образовната инфраструктура која долги години беше централно управувана или директно од Министерството за образование и наука од Скопје или делегирани преку подрачните канцеларии на Министерството во поголемите општини.

Со почетокот на пренесување на надлежностите локалните власти во еден дел ги преземаат вработените во подрачните канцеларии на Министерството за образование (онаму каде што ги имаше), дел вработија лица во општинската администрација кои беа задолжени за образование, а еден дел, за жал, поради недостиг на финансиски средства мораа дополнително да ангажираат лица на други позиции во општинските администрации и покрај нивниот генерално констатиран слаб и недоволен капацитет.

При преземањето на надлежностите општините се соочија со образовна инфраструктура во незадоволителна или многу лоша состојба. Повеќегодишното централизирано управување доведе до запоставување на многу училишта особено во руралните области. Не постоеше организирана стратегија за изградба на нови училишта или реновирање на постојните како и оптимизација на образовната инфраструктура во зависност од демографскиот развој на општината.

Со донесувањето на **Националната програма за развој на образованието 2005-2015** во 2006 (види: Национална програма:2006) година се утврдија приоритетите во образовната политика вклучувајќи и програма за институционална поддршка на развојот на образованието.

3.2 Состојба и оценка на постигнатото

Во рамките на првата фаза на децентрализацијата општините добиваа наменски дотации од централната власт за тековно одржување на училиштата што вклучуваше трошоци за одржување, греење, транспорт на учениците во основното образование. Овие средства не беа доволни за било каква пообемна санација на дотраената инфраструктура.

Општините кои преминаа во втората фаза добиваат блок трансакции за платите на вработените во образованието. Сепак се уште не е разрешено прашањето околу капиталните инвестиции во образованието и постои слаба координација меѓу централната и локалната власт особено кога некои одлуки за реновирање на училишта се носат на централно ниво, а за кои директна надлежност има општината. Општините сеуште немаат влијание во креирањето на наставните планови и програми. Централната власт сеуште мора да издава согласност за воведување на нови струки во во средното стручно образование иако општината има поголем увид во состојбите на локалниот пазар на трудот.

Посебен проблем преставуваат и сеуште нерешените сопственички права на дел од образовните објекти, вклучувајќи го и околното земјиште. Овој проблем е особено значаен при комуникацијата со странските донатори и барањето средства од страна на општините за вложувања во образовната инфраструктура.

И покрај тоа постојат одредени многу позитивни примери на соработка со странските донатори. Така општините во соработка со Амеруцанската агенција за меѓународен развој (УСАИД) реновираа повеќе од 40 училишта, а до 2011 година УСАИД ќе им помогне на 100 училишта (види: ЗЕЛС, Говор на амбасадорот Рикер:2008)

Позитивен чекор е и донесувањето на новиот Закон за основно образование кој е важен чекор во нормативното уредување на процесот (Progress Report, p.66:2008)

Со Законот се утврдува и управувањето со училиштата преку училишните одбори и начинот за избор на орган на

управување-директор со што се обезбедува
значајно влијание на општината во постап-

ката (види: ЗОс.О, чл. 124:2008)

3.3 Заклучоци и препораки

1. Потребно е подигнување на административниот капацитет на општините за менаџирање и планирање со средствата наменети за образованието,
2. Потребно е влијание на општините во креирањето на наставните планови и програми и отворањето на нови струки во средното стручно образование кои треба да соодветствуваат со потребите на локалниот пазар на труд,
3. Потребно е брзо решавање на сите отворени прашања во врска со сопственоста на образовните објекти и околното земјиште,
4. Потребна е поголема координација на Министерството за образование со општините кога се носат одлуки за инвестирање во локалната образовна инфраструктура на централно ниво.

4. РЕФЕРЕНЦИ И КРАТЕНКИ

1. **УРМ**- Устав на Република Македонија, амандмани:2001
http://www.pravo.org.mk/download/Zakoni/Sub/Amandman%20IV%2C%20V%2C%20VI%2C%20VII%2C%20VIII%2C%20IX%2C%20X%2C%20XI%2C%20XII%2C%20XIII%2C%20XIV%2C%20XV%2C%20XVI%2C%20XVII%20i%20XVIII_20112001.pdf
2. **ЗРРР**- Закон за рамномерен регионален развој, Сл.Весник 63/07:2007
<http://www.mls.gov.mk/MLS/FileStorage/Zakon%20za%20regionalen%20razvoj.pdf>
3. Стратегија за реформа на системот на локална самоуправа, Министерство за локална самоуправа:1999
<http://www.mls.gov.mk/default.aspx?id=73&sm=23>
4. Програма за рамномерен регионален развој, Министерство за локална самоуправа:2008
<http://www.mls.gov.mk/default.aspx?id=23&sm=23>
5. **Предлог Буџет на РМ за 2009**- Буџет на Република Македонија за 2009 година, Собрание на Република Македонија:2008
<http://www.sobranie.mk/uploads/dokumenti/BUGEt%202009%20SOBRANIE.pdf>
6. **Progress report**-The Former Yugoslav Republic of Macedonia 2008 Progress Report, Commission of the European Communities:2008
http://ec.europa.eu/enlargement/pdf/press_corner/key-documents/reports_nov_2008/the_former_yugoslav_republic_of_macedonia_progress_report_en.pdf
7. **ЗОс.О**- Закон за основното образование, Сл.Весник 103/08:2008
www.pravo.org.mk
8. **IPA Components**-IPA National Programmes in the Former Yugoslav Republic of Macedonia
<http://www.delmkd.ec.europa.eu/en/bilateral-relations/eu-assistance/IPA-components.htm>
9. **Државен завод за статистика**-Државен завод за статистика, последно соопштение за Бруто домашен производ во РМ за 2007:2008
<http://www.stat.gov.mk/pdf/2008/3.1.8.10.pdf>
10. **Национална програма**- Национална програма за развој на образованието во република Македонија 2005-2015, Министерство за образование и наука, Скопје:2006
11. **ЗЕЛС**-Заедница на единици на локална самоуправа
12. **МЛС**-Министерство за локална самоуправа

SUMMARY

The decentralization in Macedonia (equable regional development and education) – current conditions and perspectives

Description:

The object of this analysis is the decentralization in the spheres of education and economic development through the equable regional development. Regarding the transfer of the jurisdictions from central to regional level, the education seems to be one of the most complex domains. The donations specified for maintenance should result in municipalities that not only will be able to pay the salaries through the block transactions in the second phase of the decentralization but also to invest in the educational infrastructure and participate in the creation of the education programs and plans.

The adoption of the Law on the equable regional development (Official Gazette of R. M. no. 63, on 22.05.2007) has started a new phase in the decentralization process. Apart from the local economic development which has been stimulated by the municipalities individually, they have also been associated in development regions which create plans and represent an excellent opportunity for increasing the capacity of the municipalities in order to raise their economic activity through the support of the smaller and poorer rural municipalities by the larger urban municipalities, in coordination with the Bureau for equable regional development and the Council for equable regional development on central level.

The following analysis will present the legislation basis of the decentralization in the education and in the equable regional development (the legislations and regulations), their institutional station, but also the real functioning of this structure envisaged by the laws and especially by the multiple challenges and problems that the municipalities encounter with.

The Analysis is prepared according to the available data till 03.12.2008.

Conclusions and policy recommendations:**Equable regional development**

1. Forming and staff providing of the remaining centers for development of the planned regions,
2. Strengthening of the administrative capacity of the IPA units within the authorized ministries,
3. Adoption of a Strategy for equable regional development by the end of the first half of 2009 at the latest, taking into consideration the local elections and the following municipality administration,
4. Starting the work of the Council for equable regional development as soon as possible,
5. The Government has to fulfill its legal responsibility which is to provide assets in the amount of at least 1 % of the GDP for the equable regional development,
6. The allocation of the resources has to be done in accordance with the needs of the separate regions, their capacities as well as the quality of the proposed projects, and not on the basis of the political affiliation of the majors (the same as the National Government).

Decentralization in the education

1. Raising of the administrative capacity of the municipalities in order to manage and plan the resources intended for education,
2. Participation of the municipalities in the creation of the teaching plans and programs as well as introducing new vocations in the secondary vocational training that will correspond to the necessities of the local labor market
3. Prompt resolving of all open issues regarding the ownership of the educational institutions and the surrounding land,
4. Better coordination between the Ministry for Education and the municipalities when deciding upon investments in the local educational infrastructure on central level.